

МАКТАВГАЧА ТА'ЛИМ TASHKILOTLARI RAHBARLARI TOMONIDAN TA'LIM SIFATNI BOSHQARISH OQALI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Xudaybakova Dilrabo Raimovna

Sirdaryo viloyati Boyovut tumani 7-son DMTT direktori

Annotatsiya. Maqolada ta'lim sifatini boshqatish, ta'lim tizimini sifatli tashkil qilish, zamonaviy sifatli ta'lim tizimini yaratish, ta'lim samaradorligini oshirish to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan.

Annotatsiya. Statya sodirjit informatsiyu ob upravlenii kachestvom obrazovaniya, kachestvennoy organizatsii sistemy obrazovaniya, sozdanii sovremennoy sistemy kachestva obrazovaniya, povyshenii effektivnosti obrazovaniya.

Abstract. The article contains information on managing the quality of education, quality organization of the education system, creating a modern quality education system, and increasing the effectiveness of education.

Kalit so'zlar: ta'lim sifati menejmenti, ta'lim muassasasi, ta'lim sifati, ta'lim samaradorligi, ta'lim jarayonlarini tashkil qilish, ta'lim jarayonlaribi boshqarish, vazifalar, tamoyillar.

Klyuchevye slova: upravleniye kachestvom obrazovaniya, obrazovatelnoye uchrejdeniye, kachestvo obrazovaniya, effektivnost obrazovaniya, organizatsiya obrazovatel'nogo protsessa, upravleniye obrazovatel'nyim protsessom, zadachi, printsipy.

Key words: educational quality management, educational institution, educational quality, educational efficiency, organization of educational processes, management of educational processes, tasks, principles.

Vatanimiz ta'limi keng qamrovli islohotlarni hamda qayta qurish ishlarini amalga oshirishdek murakkab jarayonni boshidan kechirdi va kechirmoqda. Ulardan ko'zda tutilgan maqsad maktab faoliyatini demokratlashtirish uning, insonparvarlik tamoyillarini rivojlantirish, shu asosida o'quv tarbiya ishlari mazmunini, uning shakl va uslubini kompleks yangilash va yanada takomillashtirishdan iboratdir. Yangilangan ta'lim to'la ma'noda yangicha tafakkur, sog'lom fikr demakdir. Demak, ta'lim sifatini boshqarish ta'lim tizimidagi boshqaruv faoliyatining mavjud nazariyasi va amaliyotini muhim elementlar bilan to'ldiradi, ya'ni u ta'limni boshqarish yaxlit tizimining tarkibiy qismi sifatida amalga oshiriladi.

Мактабгача та'лим ташкилотларида та'лим сифатини бoshqarish - bu maktabgacha ta'limda sifatin ta'minlash va oshirishga yo'naltirilgan tizimli jarayonlardir. Bu jarayon nafaqat ta'limning sifatin oshirish, balki bolalar uchun samarali va ta'sirli ta'lim muhitini yaratishga qaratilgan. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimida sifatin boshqarish quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

Ta'lim dasturlarini yangilash va rivojlantirish

- Maktabgacha ta'lim dasturlari va o'quv rejalari doimiy ravishda yangilanib boriladi, bu orqali bolalar uchun eng samarali o'quv materiallari va metodikalar taqdim etiladi.
- Ta'lim dasturlari bolalar psixologiyasiga moslashtirilgan bo'lishi kerak.

Ta'lim jarayonida ota-onalarning ishtiroki

- Ota-onalar bilan hamkorlikni rivojlantirish va ta'lim jarayoniga ularning faol ishtirokini ta'minlash.
- Ota-onalar maktabgacha ta'lim muassasalariga doimiy ravishda jalb qilinib, bolalar rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda faol bo'lishlari kerak.

Pedagogik kadrlarning malakasini oshirish-Maktabgacha ta'limda eng asosiy rol o'qituvchiga tegishli. O'qituvchilarning kasbiy malakasini oshirish, pedagogik texnologiyalarni o'rganish, zamonaviy o'quv metodikalaridan foydalanish ta'lim sifatin yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilarning bolalar bilan muloqot qilish qobiliyati, pedagogik yondashuvlar va individual ehtiyojlarga moslashtirish pedagogik faoliyatning asosiy mezonidir.

Sifatin nazorat qilish tizimi-Sifatin boshqarishning samarali tizimi o'qituvchilarning ishini baholash va monitoringini o'z ichiga oladi. Bu jarayon ta'lim muassasasining ichki va tashqi nazorati, o'quvchilarning ta'lim ko'rsatkichlari va natijalarini tahlil qilish orqali amalga oshiriladi. Ta'lim muassasasida o'qituvchilarning faoliyatini muntazam ravishda baholash va pedagogik sifatin doimiy ravishda oshirishga qaratilgan choralar ko'rish talab etiladi.

Ta'lim sifati tashqi auditini jalb qilgan holda o'quv muassasasi faoliyatini tizimli va holis baholashga tayanuvchi ta'lim sifatin ta'minlash tizimining rivojlanish mantiqi ta'lim muassasalarida ta'lim sifati menejmenti tizimini ishlab chiqish va joriy etishni taqazo qiladi.

Bundan tashqari, o'quv muassasalarida ta'lim sifati menejmenti tizimining mavjudligi kelajakda ta'lim jarayoni sifati va natijalarini baholashning tashqi nazorati tadbirlarini ichki nazorat va o'zini-o'zi baholash natijalaridan foydalanish bilan almashtirish imkoniyatini yaratadi, mazkur jarayonlarning jamoatchilik nazoratiga ochiqligi esa ta'lim muassasasiga bo'lgan ishonch darajasini oshiradi.

Misol tariqasida Fransiya ta'limidagi:

- ✚ Maktabgacha tarbiyadanoq o'quvni predmetlashtirib tashkil etish ;
- ✚ Boshlang'ich ta'limni 3 bosqichda puxta amalga oshirish
- ✚ O'quvni didaktik vositalar bilan ta'minlashga berilayotgasmn katta e'tibor.
- ✚ O'quv muassasalarinig turli firmalar, konsernlar, korxonalar, mustahkam

aloqalari va boshqa ibratli jihatlari bizning ta'limga ham ko'chib bormoqda. Albatta ta'limga har qanday yangilik, o'zgarish, jiddiy tahlillar, tajribalar asosida kirib keladi.

Sifatning umumiy boshqaruvini joriy etish uchun rahbar quyidagilarni amalga oshirishi lozim:

➤ sifat menejmentini joriy etish, raqobat sharoitida ta'lim muassasasining maqsadi, umumiy mafkurasi, rivojlanish tamoyillarini ishlab chiqish to'g'risida strategik qarorni qabul qilishi;

➤ tashkilot maqsadlari tarkibiga sifatni ta'minlashni kiritish, uni ham ma'naviy va ham moddiy jihatdan qo'llab-quvvatlash;

➤ tashkilot oliy boshqaruvi tarkibidan sifat uchun mas'ul vakilni tayinlash;

➤ jarayonlarni boshqarishning statistik usullari va sifat menejmenti sohalari bo'yicha xodimlarni (shu jumladan, yuqori pog'ona rahbarlar tarkibidan) tayyorlash;

➤ xodimlar bilan qayta aloqani tashkil qilish (ichki iste'molchilarning fikrlari va talablarini inobatga olish);

➤ ichki audit va tashkilotdagi kamchiliklar tahlilini muntazam o'tkazib turish.

Maktabgacha ta'limda ta'lim samaradorligi — bu ta'lim jarayonining bolalarga ta'sirini, ularning intellektual, hissiy va jismoniy rivojlanishini o'lchovchi muhim ko'rsatkichdir. Samarali ta'lim jarayoni bolalar uchun nafaqat bilim olish, balki ularning ijodiy fikrlash, o'zini ifoda etish va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Ta'lim samaradorligini oshirish uchun maktabgacha ta'lim tizimi bir qator omillarni hisobga olishi kerak.

Ta'lim samaradorligi: Ta'lim jarayoni samaradorligini oshirish, ta'lim

oluvchilarning mustahkam nazariy bilim, faoliyat, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, ularni kasbiy mahoratga aylanishini ta'minlash maqsadida o'quv tarbiya jarayonida interfaol metodlardan foydalanish davr taqozosi hamda ijtimoiy zaruriyat sifatida kun tartibiga qo'yilmoqda. Hozirgi kunda o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish, uning mazmun mohiyatini bilish, uni ta'lim jarayoniga tadbiq qilish va metodikasini

yaratish juda muhimdir. Pedagogik kadrlarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlashda ularning metodik tayyorgarligini shakll antirish jarayoniga innovatsion texnologiyalarni joriy etish mazkur jarayonning samaradorligini orttirishga zamin tayyorlaydi. O'qitishning interfaol usulubiyotlari bilish va kommunikativ faoliyatni tashkil etishning maxsus shakli bo'lib, unda ta'lim oluvchilar bilish jarayoniga jalb qilingan bo'ladilar, ular biladigan va o'ylayotgan narsalarni tushunish va fikrlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Interfaol darslarda pedagogning o'rni qisman o'quvchilarning faoliyatini dars maqsadlariga erishishga yo'naltirishga olib keladi. Bu uslublarning o'ziga xosligi shundaki, ular faqat pedagog va o'quvchilarning birgalikda faoliyat ko'rsatishi orqali amalga oshiriladi. Bundan pedagogik hamkorlik jarayoni o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularga pedagogning dars davomida befarq bo'lmaslikka, mustaqil fikrlash, ijod qilish va izlanishga majbur etilishi, o'quvchilarning o'quv jarayonida fanga bo'lgan qiziqishlarini domiyligini ta'minlanishi, pedagoglarning fanga bo'lgan qiziqishlarini mustaqil ravishda har birga yondashgan holda kuchaytirilishi, pedagogik va o'quvchilarning hamkorlikdagi faoliyatini doimiy ravishda tashkil etishlari kiradi.

Ta'lim oluvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish va ularning manfaatdorligini (motivatsiyasini) oshirishga ko'maklashish imkoniyatlariga ko'ra, shuningdek, har xil turdagi multimediali o'quv axborotlarining uyg'unlashuvi, interfaollik, moslashuvchanlik sifatlariga ko'ra multimedia foydali va mahsuldor ta'lim texnologiyasi hisoblanadi. Interfaollikning ta'minlanishi axborotlarni taqdim etishning boshqa vositalari bilan taqqoslaganda raqamli multimedyaning muhim yutuqlaridan hisoblanadi. Interfaollik ta'lim oluvchining ehtiyojlariga mos ravishda tegishli axborotlarni taqdim etishni nazarda tutadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. S.X. Dexqonova <https://cyberleninka.ru/journal/n/talqin-va-tadqiqotlar-ilmiy-uslubiy-jurnali-2022>.
2. Qurbonov SH, Seytxalilov E. Ta'lim sifatini boshqarish. /T.: "Turon-Iqbol", 2006. 592 b.
3. Total Quality Management – vseобщее upravleniye kachestvom. – Jurnal "Direktor-Ivanovo", № 1-2 (120-121), yanvar-fevral 2011 g.
4. R.Ishmuhammedov, M.Yo'ldoshev. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar (Ta'lim tizimi hodimlari metodistlar, o'qituvchilar, tarbiyachi va murabbiylar uchun o'quv qo'llanma) – T: 2013.
5. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Moliya,